

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, raspise služb je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inzeratni davek posebej. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./L.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Vzpored zborovanja III. pokraj. skupščine UJU poverjeništvo Ljubljana.

V smislu čl. 19. Pravil UJU in § 15. Poslovnika UJU poverj. Ljubljana sklicuje se III. pokrajinska skupščina UJU pover. Ljubljana na 7. in 8. dan meseca julija 1923

v Ptuju.

DNE 7. JULIJA:

I. Ob polu 11. uri dopoldan seja širjega sosveta z odseki v risalnici Mladike.

Dnevni red:

1. Izročitev došlih predlogov, resolucij in nasvetov odsekom.
  2. Volitev strokovnega tajnika, urednika stanovsko-polit. glasila, upravnika rezervnega sklada, knjižničarja centralne knjižnice in stalnih članov odsekov za prihodnjo poslovno dobo 3 let po § 28. a) in d) ter § 21. d) poslovnika, in čl. 24. pravil UJU.
  3. Dopolnitev odsekov po § 21. e) poslovnika.
  4. Skupno posvetovanje širjega sosveta z odseki.
- II. Seje odsekov se začne takoj po seji širjega sosveta in se nadaljuje ob pol 14. uri v prostorih Mladike.
- III. Ob pol 17. uri točno se prične v Društvenem domu

Zborovanje delegacije:

1. Otvoritev in overovljenje delegatov.
2. Poročilo poverjenikovo. Poroča poverjenik tov. Luka Jelenc.
3. Poročilo tajnikovo. Poroča strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal.
4. Poročilo blagajnikovo: a) račun, b) proračun. Poroča glavni blagajnik tov. Mirko Fegic.
5. Poročila odsekov. Poročajo načelniki odsekov.
6. Poslovnik odsekov. Poroča urednik »Učit. Tovariša« tov. Ivan Dimnik.
7. Socialna ustanova učiteljstva Slovenije. Poroča tov. Fran Škulj.
8. Poročilo o pripravah za kongres UJU v Ljubljani. Poročata tov. Rudolf Dostal in Mirko Fegic.
9. Resolucije za pokrajinsko skupščino dne 8. julija. — Sestava odseka.
10. Volitve: 1. članov uprave, 2. članov nadzorstva, 3. članov častnega sode; — po § 28. c) poslovnika in po čl. 14., 34., 35. pravil UJU.
11. Nasveti.

DNE 8. JULIJA:

Pokrajinska skupščina.

Začetek točno ob 9. uri zjutraj v Društ. domu.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine.
2. Pozdravi.
3. Program UJU. Poroča okr. šol. nadzornik tovariš Pavel Flerè.
4. Sodobne zahteve vzgoje in narodne prosvete. Poroča Dr. phil. Fran Žgeč.
5. Resolucije.

UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Luka Jelenc,
poverjenik.

Mirko Fegic,
glavni blagajnik.

Rudolf Dostal,
strokovni tajnik.

Težke vesti.

Učiteljstvo hočejo izriniti iz pragmatike.

»Narodna Prosveta« nam prinaša v 48. številki senzacionalno vest, s katero se je čez noč izpremenil položaj in ki nam grgzi potisniti naš boj za materialna prava v nedogledno bodočnost, na škodo našemu kulturnemu stremljenju in delovanju.

Ko so učiteljski zastopniki došli po informacije k referentu o službeni pra-

gmatici v zakonodajnem odboru, dr. Drag. Kojiću, jim je isti izjavil, da ta zakon ne vsebuje učiteljskih plač in da na podlagi tega v materialnem oziru nima učiteljstvo od tega zakona ničesar pričakovati.

Na to iznenadljivo vest je šel takoj v imenu izvršilnega odbora UJU podpredsednik UJU g. tov. Milan Popović k mi-

nistru prosvete g. M. Trifunoviću, ki mu je izjavil: »da ta vest ni brez podlage in da v istini v klubu radikalne večine in pri izvestnem številu članov vlade obstoji mišljenje da naj pragmatika ne vsebuje rešitve učiteljskega materialnega vprašanja. Izvestno število narodnih poslancev in članov vlade hoče da naj zakon o državnih uradnikih obsega samo norme in osnovna načela, naj bo nekake vrste ustava, na podlagi česar se regulira pravni položaj uradništva in daje direktivo za reguliranje materialnega položaja s specialnimi zakoni. V slučaju da to naziranje zmaga, bodo plače učiteljstva, kakor profesorjev, sodnikov in častnikov, regulirane s posebnimi zakoni. G. minister je takoj izjavil, da on osebno stoji na stališču, da je z ozirom na težki materialni položaj uradništva treba takoj enotno rešiti uradniški zakon in ne prenesti rešitve na zakone, ki so komaj predvideni. Istočasno je izjavil, da stoji na tem stališču tudi predsednik vlade g. Pašić in večina članov vlade.

Istočasno se je zaznalo, da je gosp. minister financ izjavil, da na takojšnje povzemanje dnevnice kar bi omogočilo uradništvu možnost za vstrajanje do realiziranja uradniškega zakona, ne more biti govora, dokler se ne sprejme zakon o neposrednih davkih.

Odlaganje rešitve našega materialnega vprašanja je za učiteljstvo nesprejemljivo. Dočim so zakoni o vojski, sodnikih in profesorjih že pripravljani in izdelani se na poseben zakon o učiteljstvu ni niti mislilo. Od pragmatike bi torej imeli samo to, da nam poslabšuje naš pravni položaj, nam jemlje stalnost itd. — o čemer smo že zadnjič govorili.

Predsednik UJU tov. Milutin Stanković se v Narodni Prosveti odločno zavzema za naša prava in argumentira naše zahteve. Naše poverjeništvo se je obrnilo na naš osrednji odbor UJU v Beograd po nadaljna situacijska poročila, ki naj jih prejme do pokrajinske skupščine.

O učiteljski izobrazbi.

(Konec.)

S tega vidika domnevam, je tudi napisal dr. Rapè svojo razpravo »Učitelj in univerzitetna izobrazba« in baš zato je po mojem mnenju svoj namen zgrešila in ni bistveno pripomogla k razjasnitvi problema.

Imel sem občutek, da je napisana za ljudi, ki v svoji naivnosti in neresnosti nekaj zahtevajo česar ne poznajo in ki jih je treba poučiti, češ, deca bodi pametna, to ni zate. Zato sem avtorju ta članek naravnost zameril, ker vem, da bi bil lahko napisal nekaj tehtnejšega in ker sem prepričan, da je vsa argumentacija zavestno prikrojena čitateljem z ozkim obzorjem. Za resne ljudi, in samo do takih bi se smel avtor obračati, stoji, da te naš postulat opravičen le v toliko, v kolikor govorijo zanj stvarne potrebe učiteljskega poklicnega dela v širokem smislu, kakor ga danes pojmujejo in z njim stoji in pade naš postulat. Te naše stvarne razloge bi moral avtor poznati, preden se je lotil zadeve.

Če mu — recimo po naši krivdi — niso znani, bi se moral ozirati na one, ki so jih drugod iznesli v podkrovnih enakih ali sličnih zahtev. Tako pa vsa njegova argumentacija po mojem mnenju

ne zadene bistva spornih vprašanj in ni pripravno izhodišče za plodno debato. Dozdeva se mi, da smo se lotili stvari na čisto napačnem koncu in bo zato treba zgubiti marsikatero nepotrebno besedo.

Ker ima osnovna šola baše nalogo dati nekako enciklopedično znanje, sklepa avtor, da mora tudi učitelj razpolagati z enciklopedičnim znanjem, ki mu ga ne more nuditi univerza, ampak le učiteljske. Ne jemljem izraza »enciklopedično« prenatanko, a kljub temu ne morem avtorju prihraniti očitka, da zagovarja nekaj kar je na las podobno golemu didaktičnemu materializmu, ki je v pedagoškem svetu že zdavnaj premagana stvar. Mislim, da čuti avtor sam šibkost tega svojega argumenta, zato si prihranim polemiko in navajam samo en stavek iz dr. Ozvaldove razprave v 5. številki »Socialne Misli«, ki je v svoji pregnanci nedosegljiv in velja za elementarni razred ravno tako kot za univerzo: »Najdragocenejši dar, ki ga učelec prejme iz svojih učiteljevih rok, ni ta, da vanj stlači čim več pozitivnega znanja, ampak, da mu pokažem solidno pot, kako je mogoče priti do znanja in da ga naučim samostojno postopati.«

Za tak pouk pa ne bo učitelja nikdar usposabljal študij, ki sam greši proti temu načelu. Kot glavno vrolino akademskega študija smatram baš to, da dijake navaja k samostojnemu delu in mu pokaže pota in sredstva k nadaljnji izobrazbi. Na temeljit študij vseh predmetov ki so za učitelja pomembni, seve ni misliti. Pretirana pa ni naša zahteva, da si mogoče sporna da naj vsak učitelj vsaj en predmet, ki je v zvezi z njegovim poklicnim delom, temeljito študira, da spozna metode znanstvenega dela, da spozna, kaj je prava znanost in se tako najuspešneje zavaruje proti domišljavosti površnih vseznalcev. Brezdvomno obstoja vprašanje, ali je pri skrajšani študijski dobi tak študij sploh možen in iz ozirov na obširno področje učiteljskega študija umesten. Tu se lahko sklicujemo na univerzitetne profesorje, ki zagovarjajo tak študij in ga smatrajo pri ekonomični uporabi časa za uspešnega. Da je temeljit znanstven študij številnih predmetov nemogoča stvar to je tako jasno, kakor je jasno da tkzv. splošna izobrazba srednje šole nudi le elemente znanosti in samo osnovo za nadaljnji študij. Vprašanje notranje uredbe akademske institucije, ki naj bi prevzela poklicno izobraževanje ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva, puščam nalašč odbrto ker v okviru tega članka ne morem o njej temeljiteje razpravljati.

Kaj nam univerza lahko nudi in česa nam ne more nuditi, to so povedali razni univerzitetni profesorji v lepih študijah in člankih, kakor je sploh značilno da je našlo nemško učiteljstvo med njimi in med profesorji na učiteljskih seminarjih najtehtnejše zagovornike svojih zahtev po visokošolski izobrazbi. Zakaj si želimo v znanstvenih predmetih svojega poklicnega študija univerzitetne profesorje kot učitelje, to zelo do-

bro vemo, tako dobro, kot smo prepričani, da bi za eno samo samostojno učiteljsko akademijo s težavo našli v celi Sloveniji dovolj pravih strokovnjakov za vse one predmete, ki so za bodočega narodovega učitelja in vzgojitelja važni.

V svojem odgovoru v »Učiteljskem Tovarišu« citira avtor kot razlog za nadaljni obstoj učiteljskega odstavka iz svoje razprave kjer poudarja da potrebuje praktični učitelj sintezo teorije in prakse že ob svojem študiju. Dr. Rapè razlikuje med učitelji-praktiki in znanstveniki-teoretiki. Temu razlikovanju ni ugovarjal, k večjemu da pripomnimo, da je v gotovem pogledu uvrstiti med učitelje-praktike tudi srednješolske profesorje in tudi visokošolske učitelje onih ved, ki jih imenujemo uporabne. Da je treba učitelju za njegovo praktično delo tudi praktične izobrazbe, to spoznanje naj bi postalo tako splošno da se ne bi omejevalo le na ljudskošolsko učitelstvo. Ena naših kardinalnih zahtev glede reforme učiteljske izobrazbe, ki sem jo že omenil, pa je, da se loči splošna izobrazba od poklicne izobrazbe (v ožjem pomenu besede). Vprašanje obstoja edino to, katera relativna zrelost je potrebna pri dijaku, da postane sposoben za resen pedagoški študij. Naše mnenje je, da vsaj ista zrelost, ki se zahteva za visokošolski študij vobče.

Pri poklicnem študiju (v ožjem pomenu besede) je združitev teorije in prakse samoobsebi umevna stvar. Kar pa piše dr. Rapè o dvehletnem seminarskem študiju po dovršenem učiteljsku, ki naj bi bil, ako sem ga prav razumel, zgolj praktičnega značaja zbuja nehote spomine na učiteljske seminarje v Nemčiji, ki so jih tam s sprejetjem ustave 1919, leta nesli k pogrebu in ki jih menda mi ne bomo zbujali k življenju.

Važno v dr. Rapètovih izvajanjih se mi zdi da povdarja potrebo podaljšanja učiteljske študijske dobe in to kakor se da sklevati, najmanj za dve leti. To mi daje upanje da se prej ali slej zedinimo v glavnih točkah. Ako se podaljša sedanja študijska doba tudi le za dve leti in ako uvažujemo da se danes zahteva za vstop v prvi letnik učiteljskega absolviranja nižjih razredov srednje šole ali meščanske šole, potem res ne uvidevam, zakaj se ne bi odpravila učiteljska in bi se splošna izobrazba učiteljskega naraščala poverila srednjim šolam.

Seve si vse to mislimo v zvezi z gotovimi reformami našega šolstva, ki jih smatramo iz socialnih razlogov kot neizogibne. Mislim da so mi ugovori precej znani. O teh in o razlogih zakaj smo proti učiteljskem se še nomenimo. Da osti na neriena proti učitelstvu na učiteljskih, se razume. Eno le bi povdaril že na tem mestu: Mi hočemo ven iz sedanje izolacije učiteljskega študija brezpogojno ven ker vsi ugovori, ki smo jih slišali, ne morejo omaiati našega

predpričanja o kvarljivosti te izolacije, ki zabranjuje, da bi se naš dijaški naraščaj spoznal z drugim in navezal ž njim osebnosti, da bi se zanimanje za vprašanja vzgojstva razumevanje za naše delo razneslo v širše kroge, da bi spoznanje postalo splošno, da pedagogika ni stvar, ki briga le šolnike, ampak da je obče narodna zadeva.

Ze iz tega razloga se tudi ne moremo navdušiti za učiteljsko akademijo, ki bi ostala brez ožjih vezi z univerzo in njenimi slušatelji. V kolikor zahtevajo stvarne potrebe bodočega poklica, naj se študij za razne skupine učiteljskega diferencira, pa tudi ne več. Niso socialne razlike med učiteljskim raznih šolskih kategorij, ki nas pečejo — v tem oziru nas danes socialna beda, v kateri živimo vsi vkup, bolj zbližuje kot vse drugo — a vso važnost polagamo na duhovno zbliznanje, ki je pogoj za uspešno skupno delo na široki leđini narodnega vzgojstva.

H koncu še opozarja dr. Rapè kratko na praktično nemožnost univerzitetnega študija ljudskošolskega učiteljskega. Ker ima v mislih nač redni fakultetni študij na filozofski fakulteti, na katerega menda nihče pri nas ne misli, se ne bom na tem mestu pečal s praktičnimi težkočami in pomisleki ki se navajajo proti naši zahtevi. Treba bo o njih itak še obširnejše spregovoriti.

Lahko, da ima dr. Rapè pripravljene še vse druge, tehtnejše razloge proti našemu postulat. Dobrodošli nam bodo, ker nam bodo dali priliko, da sporne točke bolj osvetlimo. Če nas pa loči edino to, kar je povedal, potem ne bo preveč težko da se sričo odkritih simpatij ki jih goji za ljudskošolsko učitelstvo, zedinimo v vseh bistvenih vprašanih reforme učiteljske izobrazbe. R. M.

Ferijalni Savez učiteljskega

—i Vsem učiteljskim podružnicam F. Saveza ter vsem okrajnim učiteljskim društvom v Sloveniji. V slovi je moč! Ako smo pričeli, vztrajajmo in dokončajmo! Iz skromnega februarkega početka nas je danes že mnogo učiteljskih ferijalcev in bo nas in mora nas biti še več, mnogo več. Okrajna učiteljska društva, ki še nimajo svojih P. F. S. naj jih čimprej ustanove. Naj ne bo v Sloveniji učiteljskega društva brez P. F. S. In član F. S. naj bo vsak učitelj-ica. Če ne potujejo pa vsaj reden, podporen. S tem pomagamo sveti stvari sebi in potomstvu. Naj nam ne bo za tisti borih par dinarjev! Le z veliko in močno organizacijo zamoremo doseči do čemur stremimo. Mogoče, da letošnje počitnice ne bo še vse tako kot bi radi, a ne omahujmo, ne ustrašimo se, ne zabavljajmo! Vztrajajmo in spet vztrajajmo — uspeh ne more izostati! Vsak začetek je težak.

Ze o Binkoštih na IV. pokrajinskem zboru F. S. v Ljubljani so mi zagotovili, da imamo obljubljeno da bomo smeli uč-

teji in profesorji potovati letos na »Dačke legitimacije«. Stvar sicer še ni posmerno rešena, kot je razvidno iz X. okr. pokr. pov. F. S. v zadnjem »Tovarišu«, upajmo pa, da bo rešeno v nekaj dneh. Tudi jaz sem že predezal pri Centrali, menda nam bodo kmalu kaj izdrezali.

»Dačke legitimacije« izpolnite na str. 2., na str. 3. prilepite fotografijo, ki vam io žigosa šolsko vodstvo ki potrdi tudi 2. stran z žigom in podpisom šolskega voditelja. Strani 4.—8. pustite neizpoljene izpolnite pa str. 9., kjer stoji, da potujete »radi upoznavanja i proučavanja države«. Ta in vse naslednje strani Vam služijo v potovalne svrhe. Napišite progo potovanja šolski voditelj vam »Objavo« s podpisom in šolskim žigom potrdi in potem morete skupno s člansko legitimacijo F. S. potovati s četrtinsko vožnjo v smislu rešenja M. S. br. 2101 od 2. marca 1922 v grupi od najmanj 5 oseb, kot stoji tiskano v »Dački legitimaciji« od str. 9. do str. 17. Spodaj Upati pa je da železniške oblasti ne bodo tako rigorozne namram učitelstvu, da bi zahtevalo ravno natanko imenovano število potnikov ki je za ferijalce ne samo neugodno, temveč tudi silno nepraktično in nesmiselno. Pomislimo samo če pride v isti kraj (recimo v Sarajevo) v istem dnevu deset ferijalnih grup s predpisanimi 5 osebami, kje naj teh 50 ljudi prenoči? In če reflektirajo na hrano, kdo jih prehrani?! In če se pri dobrotnikih F. S. to v važnejših mestih dan za dnem ponavlja, se mora ubiti vse simpatije do F. S. Gotovo uvidijo tudi merodajni krogi to in bomo že na letošnjem III. kongresu dosegli da bomo — če ne že te počitnice (od kongresa 17. julija dalje), pa vsaj prihodnje počitnice potovali posamezno ali največ po dva! Zato pa vztrajajmo, tovariši!

O velikih počitnicah se bodo oglašali pri vas ferijalci iz vseh delov države. Obnašali se bodo točno drugj mani točno. Ker ti zadnji F. S. le škodijo in so mu tudi že mnogo škodili zato je osobito naša naloga da na take ljudi pazimo in preprečimo, da bi se v bodoče to še moglo ponoviti. Pa če od 5000 potujočih ferijalcev ostane le še 2500 poštenih ferijalcev, ie to bolje za našo organizacijo, kot pa nepregledna masa razbrzdancev, nasilnežev in nevhvaležnežev. Koliko taki nesposobni ferijalci F. S. škodijo glejte samo 4. številko »Glasnika Fer. Saveza«, ki je izšel pred par dnevi. Tudi pri nas imamo iz prejšnjih let slabe izkušnje.

Vsakemu ferijalcu ki pride in se oglasi pri vašem lokalnem odboru ali pri dobrotniku samem (kjer ni lokalnega odbora), vzemite »Popis fer. olakšic«, ki ga mora imeti vsak potujoči član F. S. Vrnite mu »Popis« šele, ko vas ali (pri lokalnem odboru) dotični kraj zapusti. Vrnite mu ga pa le ako se je obnašal spodobno, skromno in ni napravil nikake škode, da bi io povrnil. V nasprotnem slučaju mu »Popis« pridržite ter ga pošljite naravnost na »Glavno Poverjeništvo F. S. Beograd, II. begr. gimn.«. Tam bo tak nevrden član v evidenci in ne bo nikdar več mogel postati član F. S. Tudi meni ga prijavite radi večje evidence. Le tako bomo mogli iztrebiti plevel, ki je kot povsod tudi tu. Obvestite o tem tudi dobrotnike F. S. v vašem kraju!

Kot zgoraj omenjeno: vsak potujoči član mora imeti poleg članske izkaznice in »Dačke legitimacije« (za četrtinsko vožnjo) še »Popis fer. olakšic«. Brez tega »Popisa« nima pravice na ferijalne ugodnosti.

Vse učit. P. F. S. prosim, da mi takoj sporoče 1. ime svoje P. F. S., 2. datum ustanovitve, 3. odbor in 4. število članov. Tudi one P. F. S., ki se še ustanove, naj store isto.

Vsaka P. F. S. ki se ustanavlja, naj se mi javi. Obrne naj se tudi direktno na Glavno Poverjeništvo Fer. Saveza Beograd, II. begr. gimn., da jim ista pošlje vse potrebno. Naroča se dosedaj vse pri Glavnem Poverjeništvu in plačuje tudi niemu. Nikdo naj ne pozabi na obojno prijavo ker imamo sicer dvoino delo in površno evidenco.

Vse učit. P. F. S. tudi prosim, da mi javijo obenem še delegata za III. kongres F. S. Stopili bomo v zvezo radi skupnega potovanja v Beograd in skupnega nastopa. Ako ima kdo kak predlog glede premene pravil v svrhu prilagoditve učiteljskim ferijalcev, naj mi isto pošlje, da podvzamem skupno s Pokrajinskim Poverjeništvom in odborom za promeno pravil smernice za enoten nastop v Beogradu. Na kongres pa naj vsaka naša P. F. S. gotovo pošlje svojega delegata, da bomo ne le častno, ampak tudi stvarno dobro zastopani in čim največ dosegli v prosepah te nepotrebne organizacije.

Če komu še ni kaj jasno bo našel v X. okr. pokr. pov. F. S. v prejšnjem »Tovarišu«, če na potrebuje kdo še informacij, naj se obrne name ali na g. pokr. pov., ustrela bova rade volje, vsaj gre za sveto našo stvar! Le znamko za odgovor si izdros'm!

Ponovno opozarjam okrajna učiteljska društva osnivaite P. F. S. organizirajte učitelstvo v to za nas tolj važno organizacijo. P. F. S. pa cvetite se širite in ne omahujte ob najmanjši nepriliki, vztrajajte! Vztrajali bomo vsi in najkaksneie ob letu nas bo kronal doseženi cilj. Ferijalni pozdrav-

Pirnat Viktor.

zastopnik učit. P. F. S.

—i Članom CXLI. P. F. S. pri okrajnem učiteljskem društvu v Novem mestu. Centrala F. S. mi je obljubila poslati »Popis fer. olakšic« do 1. julija. Tovariši in tovarišice, ki ste ga naročili (plačali ste zanj 5 Din), pridite ali pošlite (s pooblastilom!) donj do 1. julija na moje stanovanje v Kandiji pri Novem mestu. Kdor ga želi dobiti po pošti, naj mi pošlje primerno frankirano kuverto. Pripominjam, da bom doma samo do 12. julija. O vsem drugem glejte prejšnji članek! — Pirnat.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Vajeniški oddelek, ki je zbudil na lanski Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru splošno pozornost in odobravanje, bo imel tudi na letošnji »Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi« svoj poseben prostor. Pozivamo učitelstvo, da porabi priliko in se udeleži razstave. Pripomnimo, da je ta oddelek mojstrom popolnoma brezplačno na razpolgo. — Podrobnejša navodila daje odbor v Mariboru, Aleksandrova cesta, 22.

LISTEK.

BOGDAN JURANČIČ:

Učitelj nove dobe.

V zadnjem odgovoru na drugo kritiko je podal g. Žgeč temeljno izhodišče za razmotrivanje in izsledovanje naših pedagoških vprašanj s posebnim ozirom vzgoje najširših narodnih plasti. Bojim se kakor kaže da bi se v bodočnosti razdelili v dva tabora — »stari in mladi«. Umevno, da bi ta razkol mnogo oviral pri napredku, v glavnem pa pokazal našo nezrelost in omejenost. Zdi se mi potrebno, da si povemo odkrito besedo o nalogah učitelja v novi dobi ter že sedaj poskrbimo za nekak most, da nas ne razdruži navadna besedna igra in podpre vse kar tvori našo življensko in intelektualno moč.

To kar imenujemo mi dandanes vojna psihoza, ne odgovarja popolnoma resnici ampak bliskovitemu razvoju vsega človeštva z ozirom na njegovo mišljenje in stremljenje. Vajeni nismo tako velikih skokov tudi zgodovina se s podobnimi ne more ponášati. Vidimo tudi skoke razvoja v preteklosti, a se nanašajo v prvi vrsti le na posameznike: sedaj pa lahko smelo trdim, da je isto zadelo široke nar-

odne plasti. Tiste pridobitve, ki so oblikovale predvojnegega človeka odpovedujejo nadaljno službo. Človeku se zdi vse tuje, njegova duša hrepeni po novih vzorih, novih možnostih, ki ga oblikujejo. Isti pojav čutimo tudi v pedagogiki.

Edaj pa pomislimo koljk skok v razvoju je napravil naš mili slovenski narod. Široke plasti naroda pojmujejo svobodo nacionalno misel, sploh politično in kulturno življenje čisto drugače kot v predvojnem času. Računati ie treba sedaj z življenjsko močjo naroda. Duša ie bila prej vajena že od pamtveka suženjstva. Sedaj se ie prosto razmahnila, tu pa tam se komaj zaveda svoje prostosti ter tava in blodi neokretno, kakor tista ptica ki se ie narodila v kletki in v poznejših letih zletela v svobodno naravo.

To je resnica, katera ie tudi umljiva, moramo io priznati brez boječnosti in polagati nanjo veliko važnost. Vzgoja, ki dopreji ni bila pravična, ki pravzaprav ni bila vzgoja ker nas ie vzgajala v laži in zaslepljenosti, mora dati enkrat slovo. Moramo si ustvariti drugo smer, katera bo upoštevala svobodo našega ljudstva.

Bati se ie tukaj, da preide omenjena smer vzgoje na temelji nezdravega patriotizma, kateri nas potem dela zopet sužnje, sužnje lastne nacionalne strasti. Naše oko mora biti prosto naša narodna duša mora poleteti svobodna v svet. To pa bo

možno takrat, ko bo naša etična nacionalna in politična vzgoja temeljila na pravi etični internacionalni in človečanski ideji. Tu mora biti izhodišče naše vzgoje, potem bo prava vzgoja-religiija, katero hoče prinesiti našemu narodu učitelj nove dobe. Dati hoče dušam širokih plasti tiste kali da se nekoč v zrelejši dobi izkristalizira prosto sam iz duše nazor naroda, to ie tisto iz česar izhaja njegovo stremljenje in mišljenje in na kar se nasloni v času razdvojenosti in življenskih bojev.

V glavnem sem podal, kar hoče učitelj nove dobe, ki hoče rešiti svojo nalogo deloma v osnovni šoli, nadaljevati na pozneie v pravi ljudski univerzi.

Mogoče poreče kdo, da moj učitelj biva v oblakih fantazije, v vesoljstvu idealov. Ze v naprej ugovarjam. Omenjeni izhaja iz realnega narodnega življenja, prepojen ie s pravo narodno idejo, pozna narodove bolečine in njegove potrebe. V njem ie moč, s katero hoče pomagati dvigniti ves narod, pokazati mu pot do tiste zarije, katere še človeške oči niso bile vredne videti, zarjo popolnosti.

Sedaj pa nastane vprašanje kdaj bo učitelj nove dobe nastopil. Po mojem mnenju ie že vstal. Vidi se v našem pedagoškem življenju, da si ie nabral vzorov, s katerimi se ie vrnil k narodu, katerega sedaj študira in gleda v njegovo

notranjost. Doba, takozvane »učiteljske rotine«, se deloma že poslavlja od nas. Za nio nastopa doba učitelja-umetnika, kateri se ne naslaja samo ob vzornih učnih slikah in formalnih stopnjah, ampak se nogačlablja v narodne probleme vzgojstva ter si nabira vzorov da z njimi oblikuje in ustvaria značaj v narodu.

Smelo trdim, da bo prišla doba ko si bodo učitelji-umetniki priborili popolno veliavo ko ne bo po naših šolah več sužnjenja najmlajših duš z različnimi plitvimi dresurami in »šolmajstrskimi« taktikami, kar smo morali nekdaž čutiti sami. Prišla bo doba in morala bo priti, ko postanejo takozvane reformistične ideje — reformistična dejanja! Merodajno bo samo, kaj in kako delaš in ne samo kaj govoriš.

Da ustvarimo pedagogiko našega naroda in pravi tip narodnega učitelja, so poklicani razen tistih, ki so že 32 let učitelji, tudi oni, ki hočeio resno delati, se čutijo sposobne in sodgovorne na našem pedagoškem polju. Ne smemo biti ozkosrdni, ker vzgojno polje našega naroda ie obširno in neobdelano in dosti plugov ie potrebno, da ga preorjeio.

Odkloniti ne smemo niti močnih in sposobnih rjavih plugov, ker se bodo pri ogromnem delu gotovo čisto obrusili in ugladili.

Delovanje okrajnih društev Poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 19. aprila 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Radomljah ob udeležbi 45 članov in članic.

Otvoritev. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je pozdravil navzoče, otvoril zborovanje ter čestital tovarišem in tovarišicam, ki so bili pri zadnjih imenovanjih definitivno nameščeni. Nato je prebral poslovilni pismi tovarišev Vladimira Požarja in Avgusta Ferjana. Nato so se organizirali došli dopisi.

Organizacija javnih nameščencev. Navzoče učiteljsko je predlagalo kot zastopnika kamniškega učiteljskega društva v krajevno organizacijo javnih nameščencev in upokojencev v Kamniku tovariša Julija Cenčiča, za njegovega namestnika Cirila Rakovca.

Predavanje. Druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Cirila Petrovca »Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji«. Za svoje vrlo zanimivo predavanje je žel tovariš Ciril Petrovec obilo odobravanja in zahvale.

Ferjalni Savez. Nadalje je poročala o »Ferjalnem Savezu« tovarišica Marica Salaba.

Uradna učiteljska konferenca. Gospod nadzornik Kante je naznanil, da letos ne bo uradne učiteljske konference.

Predlogi Kamniško učiteljsko društvo pošlje okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku sledeči predlog: »Učiteljsko društvo kamniškega okraja« predlaga, da vse potreščine, ki jih rabi učiteljsvo pri pouku in sicer svinčnike, peresa, papir, radirke, pivnike, razredne učne knjige, strune za gosli, gobe, kredo, ročne zapisnike, črnilo, rdečilo itd., kupi krajni šolski svet.

Sklep. Prihodnje zborovanje bo maja meseca v Jaršah.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 21. aprila t. l. ob 10. v osnovni šoli na Zidanem mostu z običajnim vzporedom. Kljub slabemu vremenu je posetilo zborovanje nadpolovična večina članstva. Kot navadno so se tudi tokrat odzvali skoraj polnoštevilno člani iz hribov in najoddaljenejših krajev železnice kot n. pr. Razbor, Hinina, Jurklošter, Št. Lenart in Sv. Miklavž. Vsa čast in priznanje vam zavvedni tovariši! Naj bi Vaša stanovska zavednost vzdramila tudi ono članstvo, ki se dosledno blesti s svojo — odsotnostjo pri društvenih zborovanjih.

Otvoritev zborovanja. Po pozdravu tov. predsednika navzočim, se isti poslovilno imenom društva od več članov in članic, ki so vsled odhoda zapustili naše društvo. Vso srečo zadovoljnost na novih mestih, v novih življenjskih razmerah!

Dopisi. Brošurice »Stanovsko strokovne organizacije« se razprodajo navzočemu članstvu. Izvrši se popis članov »Slov. Šol. Matice«. Prečita in odobri se »Spomenica o najnujnejših materijelnih pravnih zahtevah slov. učiteljskega«. Po temeljitem izvajanju tov. Lebra glede izvolitve poročevalca o stanju šol, vrtov, se tozadnevna volitev odgodi za toliko časa, da bo za istega predvidena tudi primerna remuneracija, kot povračilo stroškov, ki so s to funkcijo nedvomno zvezani.

Društveno raziščišče. V istega se izvolijo za prihodnjo dobo tov.: Gnuš, Bučar, Vesnerjeva in Zenkovičeva.

Ferjalni Savez. Ustanovi se podružnica »Ferjalnega Saveza« za naš okraj. Vsa tozadnevna pojasnila daje tov. Lojze Hofbauer.

Delegatom za letošnje pokrajinsko skupščino v Ptuiju se izvolita tov. Kern in Kernova. Za glavno skupščino UJU pa tov. Lebar in Sušnik.

Predavanje. Tov. Vitko Jurko je nato predaval o delovanju učiteljskih društev in poteku njih zborovanj.

Tov. predsednik se mu zahvali imenom društva za trud, ki ga je imel s temeljitim opisovanjem življenja naših zborovanj.

Služajnosti Ko se sklene še enkratno zborovanje v tekočem letu, kjer naj bi nikogar ne manjkalo komur je blagor učiteljskega stanu pri srcu, sklene tov. predsednik dobro uspelo zborovanje.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ.** Dne 4. aprila 1923 se je vršilo po inicijativi g. okr. š. nadz. J. Novaka zborovanje vsega učiteljskega okraja v Kočevju. Namen skupnega zborovanja so bile volitve okrajnega poročevalca za šol. vrtove in ustanovitev podružnice Ferjalnega Saveza za Kočevski okraj. Zborovanje je bilo jako mnogobrojno obiskano, in se je vršilo v poslopju osnovne šole. Za predsednika je bil soglasno izvoljen sklicatelj g. nadz. J. Novak ki je tudi ves čas vodil zborovanje. Po daljši in stvarni debati je učiteljsvo sklenilo: Da idejo samo pozdravlja, a v teh težkih gmočnih razmerah ne voli nikogar poročevalcem, ker bi povzročili izvoljencu samo veliko materialno škodo, brez kaknega posebnega dobička, za razvoj šol, vrtov. Za to nadzorstvo naj za enkrat zadostuje nadzorovanje okr. šol. nadzornikov.

Za tem je predlagal tov. Mrovlje o pomenu Ferjalnega Saveza za učiteljsvo in je bila obenem ustanovljena podružnica Fer. Saveza za Kočevski okraj. Vršil se je takoj ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor s predsednikom tov. Mrovljem.

Na zborovanju so bile sprejete resolucije glede izboljšanja gmotnega položaja in sprejetja pragmatike enake resolucijam — Ljubljanskega uč. dr. od 14. marca 1923, s pripombo, da se naj zvišajo prejemki za 150%. Ravnotako so bile sprejete resolucije glede izplačila enkratnega nabavnega prispevka, glede prispevkov in glede izenačenja draginskih doklad poročenih učiteljic z neomoženimi. Učiteljice žen. roč. del in šolske vrtnarice naj bodo uvrščene v njihovi izobrazbi pripadajočo kategorijo učiteljskega, (kar jim je že poprejšnja pokr. vlada za Slovenijo priznala) in naj prejemajo temu odgovarjajoče dohodke. Njihova sedanja uvrstitev je očitno poniževanje stanu.

Tudi glede odloka v vsakomesečnem poročanju o delovanju učitelja zunaj šole, so se zborovalci izrazili proti.

Vse navedene resolucije so bile sprejete od vsega učiteljskega.

Nato zaključil g. nadzornik J. Novak lepo uspelo zborovanje, katerega se je udeležil tudi g. okr. glavar Ogrin.

+ **OBČNI ZBOR KOČEVSKEGA OKRAJN. UČIT. DRUŠTVA.** Takoj po skupnem zborovanju, se je vršil občni zbor okr. uč. društva. Navzočih je bilo 36 članov.

Društveni funkcionarji so podali svoja poročila, ki so bila z odobravanjem vzeta na znanje. Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen dosedanji odbor, z malo izpremembo. Odbor je sestavljen: Ravnatelj A. Mervič — predsednik, naduč. Trost Mirko podpr. Anica Sedej blagajničarka, Završnik Alfonz tajnik, Mirko Kovač pevovodja, Ločnikar Fr., Betriani Dore, Rupnik Fr. odborniki. Sl. Zupančičeva, Ema Somrakova in Jaklič Jože namestniki. Kot delegata na skupščino v Ptuj gresta: ravn. Mervič A. in š. v. Ločnikar Fr.

Volitve so pokazale, da uživa odbor vsestransko zaupanje, kar mu je porok za uspešno delovanje v bodoče. Članarina je določena za l. 1923 na 100 Din. Šolski voditelji naj pobirajo članarino mesečno, radi lažjega vplačila. Položnice se dobe pri društvu. Zaostalo članarino, prosimo radi reda takoj poravnati. Prihodnje zborovanje se vrši prvo soboto v juniju, morda pri Sv. Gregorju.

Po zborovanju se je vršil prijateljski sestanek, katerega se pa ni udeležil nobeden nemških učiteljev.

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je imelo svoje zborovanje dne 12. aprila 1923 v ptujski »Mladiki«.

Podpredsednik Lešnik vodi zborovanje. Spominja se umrlega tov. Weinharta. Članstvo zakliče pokojniku trikratni »Slava«. Društvo je poslalo čestitko tov. Gnušu k njegovi 60letnici. — Podčrtuje še enkrat že znani »svoji k svojim«.

Predavanje. Tov. Martinc je referiral o temi: Marija Monte Sori. Predavatelj izhaja iz vzgoje staršev, ki dajo otroku življenje. Nadalje govori o problemu dečje vzgoje od 3.—7. leta in metodi, ki sloni na treh temeljih: gojitev mišičnega sistema, čuta in govora. Predavatelj obljubi nadaljevanje o velikih idejah »ljubiteljice dece vsega človeštva« Marije Monte Sori.

Tov. Jurančič je referiral o temi: »Svetovni mir in vzgoja«. V začetku oriše vzroke in grozote svetovne vojne. Izhod iz ponižujočih človeških egoističnih bojev je iskati v vzgoji. Potrebno je razumevanje prave nacionalne, državlanske in človečanske ideje. Na podlagi teh razmotritvanj si predavatelj dovolil sledeči predlog: **Naše učit. društvo naj izdela načrt kako bi UJU stopilo v stik z učit. org. Italije, rep. Avstrije in svrhu rešitve perečega vprašanja vzgoje našega ljudstva na njihovem teritorju ter ga naj podpre s tozadevnim referatom in predlaga na pokrajinski ali državni skupščini UJU.** Predlog pa vsled pričakovane neizvedljivosti ni bil sprejet.

Služajnosti: Tov. Lešnik priporoča, da naj tovarišice agitirajo med ženstvom na deželi za »Kolo jugoslov. sester«.

Prihodnje zborovanje bo v prvi polovici junija. — **čič.**

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo dne 24. aprila t. l. v deški meščanski šoli.

Novoizvoljeni predsednik tov. Klemenčič otvori zborovanje in se v prisrčnih besedah zahvali dosedanjemu predsedniku tov. Tomažiču za njegovo požrtvovalno delo, ki ga je posvečal društvu. Bil je našemu društvu izvrsten voditelj ki je s svojim odločnim nastopom ščitil naše učiteljsvo kjer in kadar je bilo potrebno. Topli zahvali predsednika so se zborovalci pridružili z burnim aplavzom. Tov. Tomažič pojasni še enkrat, da je bil primoran odložiti predsedniško mesto radi preoblegela dela in obljubi, da hoče še dalje ostati zvest sodelavec v društvu. Nato se tov. predsednik spomni umrle tovarišice Jone Stepec, v kateri smo izgubili drago tovarišico in izvrstno in plemenito učiteljico. Bodi ji zemljica lahka!

Sledi čitanje došlih dopisov. 1. Dopis urednika »Učit. Tovariša«. 2. Društvo je sprejelo 118 izvodov stanovske knjižice. 3. Dopis glede stanarine poročenih učiteljic. Stanarina je dovoljena. 4. Dopis višje pedagoške šole v Zagrebu, glede izleta slušateljev v Maribor. Izvoli se odsek, ki preskrbi prenočišča.

Tov. Šegula pojasni važnost »Fer. Saveza« za učiteljsvo, prečita dopis »Učit. podružnice fer. saveza v Ljubljani« in seznanja zborovalce z glavnimi točkami društvenih pravil. Za pristop se prijavi 23 članov(-ic). Po zborovanju se je sestavil za to akcijo odsek.

Tov. Alj poroča o občnem zboru društva državnih uslužbencev in o ugodnostih ki so jih deležni člani tega društva. Vabi k pristopu, kakor tudi k pristopu društva »Uradniška samopomoč«.

Tov. Tomažič, naš zastopnik v vsiem šolskem svetu, nam poda majhen pregled poteka zadnje seje. — Društvo se mu za zaupanje prisrčno zahvali.

Ponovno se povdaria potreba ustanovitve društvenega pevskega zbora.

Tov. Kutin predlaga, naj se vršijo zborovanja tu in tam tudi dopoldne, ker je večina tovarišev(-ic) popoldne zaposlena. Sprejeto. Nameravani ogled vrtnarije g. Džamonije se radi slabega vremena odloži.

+ **ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA POLIT. OKRAJ LJUTOMER** se je vršilo dne 3. maja t. l. pri Sv. Jurju ob Ščavnici.

Predsednik tov. Mavrič otvori zborovanje s prisrčnim pozdravom navzočega članstva. Posebej se spominja na šolskem, kakor društvenem delovanju velezaslužnega tov. ravnatelja Robiča ki se zborovanja pač samo radi že visoke starosti ni mogel udeležiti. Naroča hčerki, tovarišici, da ga v imenu vsega članstva prav iskreno pozdravi ter mu tolmači srčno željo istega, da po trudopolnem delu uživa zasluženi počitek čil in zdrav do skrajnih mej življenja. Enako pozdravlja in želi isto dobri tovarišici Wesnerjevi ki je zaprosila za upokojeitev. Kot gosta pozdravlja tov. Jančič-a iz Ptuja. Tovarišu Cvetku čestita na imenovanju šolskim nadzornikom za Prekmurje. Istotako čestita k imenovanjem tov. Resmanu Rejcu, Koviču in tovarišici Ferjančič-evi.

Stanovske in šolske zadeve: Glede 1. zvezka »Stanovsko - strokovne knjižnice« se sklene da je vsak član dolžan omenjeno knjižico vzeti, da bo o ustroju, delovanju in ciljih naše organizacije točno poučen. Knjižica je bila razdeljena med šolske vodje ki jo imajo izročiti učiteljstvu.

Namesto tov. Cvetka je bil poročevalcem o stanju šolskih vrtov za ljutomerski šolski okraj soglasno izvoljen tov. Anton Herzog. Ker pa se od teh poročevalcev pač ne more zahtevati da bi potovali na svoje stroške, se na predlog tov. Ivanišiča sklene glede potnih stopenj v stik z okrajnima zastopoma ljutomerskim in gornjeradganskim. Sklene se tudi naprositi okrajni šolski svet, da izda poročevalcem zadnevne legitimacije.

Po stvarni debati v katero so posegli tov. Cvetko, Ivanišič, Herzog ter Mavrič se na predlog zadnieimenovanega sklene soglasno, da se članstvo pridruži sklepom okrajnih šolskih svetov ormoškega in ptujkega, glasom katerih

naj bi se obdržale novovpeljane poletne počitnice, a individualno oproščanje naj bi se raztegnilo na dobo od 1. aprila do 31. oktobra.

Za pokrajinsko skupščino sta bila izvoljena delegatom tov. Fürst in Čeh, namestnikom tov. Zacherl in Kovačec. Za glavno skupščino je bil izvoljen delegatom tov. Horvatič, namestnikom pa tov. Mihelič.

50letnice sosednega ormoškega učit. društva se naj naše članstvo udeleži v mnogobrojnem številu.

Prečitan je bil poziv akcijskega odbora javnih nameščencev zadevajoč naš gmotni položaj ter je bilo soglasno sklenjeno, da se članstvo pozivu solidarno odzove ter stopi dne 5. maja t. l. ob 11. uri dopoldne v enourno protestno stavko. Isti dan se imajo vršiti protestna zborovanja ter sprejete resolucije nemudoma izročiti na pristojna mesta.

Tov. Mavrč poroča, da se je v Gor. Radgoni osnovalo društvo javnih nameščencev in upokojencev, v kojega so včlanjeni vsi nameščenci ne glede na stroko in položaj. Sila je na vrhuncu, a gotove zmage za pravično stvar je pričakovati edinole v slogi vseh trpinov. Soglasno se je sklenilo da pristopi k temu društvu vse tuokrajno učiteljsvo.

Sklene se na pristojnih mestih napraviti vloge v dosego polovične vožnje prigodom stanovskih zborovanj, kakor za opustitev obdavanja šolskih prireditvev izven šolskih prostorov.

Za podružnico F. S. je bilo dosedaj priglasih 27 članov. Prečitajo se pravila F. S. — Stalni odbor se izvoli po končanem zborovanju.

Predavanje. Z velikim zanimanjem je sledilo članstvo izvajanjem tov. Iv. Jančiča iz Ptuja o pouku risanja na osnovni šoli. Svoja temeljita izvajanja je ponazoroval s slikami. Podal nam je najnovejšo metodo izčrpano in obenem zanimivo, kar mu je pač pričalo vztrajanje poslušalcev kljub temu, da se je kazalec ure nikomel že proti 16.

Predavatelju se v toplih besedah zahvali predsednik ter povdarja cilje naših zborovanj izmed katerih ni baš zadnji tudi ta, da se poglobimo v nove metode ter se učimo drug od drugega. Poziva zato zlasti mlajše tovariše in tovarišice, naj bi se vendarle tudi odločili za kako predavanje.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 5. maja 1923 prvič v prijaznih Radečah. Udeležniki, ki so se pripeljali z jutranjim vlakom so doživeli prijetno iznenađenje. Tovarišica Kolnikova jih je pozdravila raz okrašena balkona svojega stanovanja ter povabila vse na zajutrak k bogato obloženi mizi. — Zborovanja se je udeležilo 53 članov.

Predsednik pozdravi navzoče, posebej nadzornika Stiasnyja in člana tržiškega krožka. Zahvali se tov. Kolnikovi za nepričakovani, presrčni sprejem. Govori o bedi in pomanjkanju, ki tlačil in mori učitelja vestno izvršujočega svoj poklic. Spominja se tov. Demšarjeve in Ranta, ki sta izstopila iz aktivne službe. Obema sotrpinoma želi, da bi dočakala boljših časov za javne nameščence in da bi še dolgo let gledala sadove svojega dela. Pozove zborovalce, da se v počaščenje spomina dr. Ivana Tavčarja dvignejo raz sedežev. Vabi članstvo, da se v velikem številu udeleži skupščine v Ptujju. Zahvali se tov. Zirerjevi in Vaniču za ureditev in vodstvo okrajne učiteljske knjižnice, ki se je sedaj učiteljsvo pridno poslužuje. Priporoča pristop k Samopomoči, ki šteje sedaj v našem okraju že nad 50 članov. **Prosi člane, naj pošleto predloge k Iovanovičevemu »Programu UJU društvenemu predsedstvu, ki jih bo poslalo poverjenštvu.**

Predavanje. Tov. M. Šterk je predaval o zgodovini Radeč in okolice. Temeljitemu in zanimivemu predavanju je sledil buren aplavz in zahvala predsednikova.

Poročevalec o stanju šolskih vrtov. Po daljši debati se večina zborovalcev pridruži resoluciji tržiškega krožka, oziroma stalnega odbora, objavljeni v 18. številki »Tovariša«. Ker se na poziv predsednika nihče prostovoljno ne ponudi za brezplačno službo poročevalca, se volitve opuste.

Ferjalni Savez. Sklene se ustanoviti podružnico F. S. pri prvem zborovanju v jeseni. Tovariši, ki se za zadevo zanimajo, naj se zglase pri tov. Zoru in naj ustanove pripravljalni odbor.

Delegatom za pokrajinsko skupščino se izvolila Levstikova in Šterk, namestnikom pa Golob in Grilc. Predsednik Levstik določi kot svojega namestnika tov. Brezovarja.

Razno. Protestira se proti pačentju slovenske in učnih slikah »Predavača«. Predno višji šolski svet kaj priporoča, naj se prepriča, če je res priporočila vredno. — Sklene se, da prispeva za spominsko ploščo umrlemu tov. Klanšku vsak član 5 Din. — K zborovanju se bo odslej vabilo le potom »Tovariša«. — Prihodnje zborovanje bo v jeseni na Raki.

Ogled tovarov. Po zborovanju so si ogledali zborovalci še dopoldne tovarno usnja, popoldne pa papirnico. —c.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ** je zborovalo 5. maja v Dobovi. Navzočih je bilo 48 članov; ostali so se deloma opravičili.

Tov. predsednik se uvodoma spominja tovarišice Vide Skalovnikove, učiteljice v Kapelah, katero je neizprosna smrt iztrgala iz naše sredine v prerani grob. V znak sožalja ji zborovalci zakličejo »Slava«.

Poročila. Poročene učiteljice plačajo letos 40 Din članarine (20 Din poverjenstvu in 20 Din društvu). — Kot delegata za letošnje pokrajinsko skupščino UJU se izvolila tov. Drnovšek Fr. in Tominc Avg. (namestnika Kladnik in Pečnik J.). — Za državno skupščino UJU pa tov. Tominc Avg. (namestnica M Štrausova).

Za podružnico Ferijalnega Saveza se oglašajo premalo članov, zato se ista ne more ustanoviti.

Volitev poročevalcev za šolske vrtove društvo odkloni.

Predavanje. Znani strokovnjak v čebelarstvu, tov. Vadnal je predaval o svojem vzornem čebelnjaku o »Čebelarstvu«, za kar se mu navzoči iskreno zahvalijo.

Resolucija. Tov. Jamšek predlaga sledečo resolucijo: »Učiteljstvo brežiškega in sevniškega okraja, zbrano dne 5. maja 1923 na redni skupščini v Dobovi, opozarja v resnem trenutku slovensko napredno javnost na nevarnost, ki preti državnemu vzgoji in narodnemu šolstvu ter jo pozivlja, da stopi takoj v strnjene vrstah na branik proti demagoštvu za nacionalne, socialne in kulturne pridobitve, ki so jih izvojevali narodu složni, dalekovidni in modri voditelji v težkih časih.« — Resolucija se sprejme z večino glasov.

Prihodnje zborovanje meseca oktobra v Brežicah.

+ **CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 12. majnika v Teharjih pri Celju ob povoljni udeležbi Tovariš predsednik se uvodoma spominja našega zvestega člana ter dolgoletnega društvenega tajnika Ivana Kvaca, katerega je kruta smrt iztrgala v najboljši dobi iz naših vrst. Tovariši se vzdignejo s prostorov ter mu zakličejo trikratni slava.

Kot delegati za pokrajinsko skupščino se izvolijo: Sivka, Pečar, Zupančič, Vrečer; namestniki: Černej A., Schmidt, Wudler F. in Muršec.

Oriše se žalostni gmotni položaj državnih nameščencev sploh ter se obenem poudarja, da je vodstvo naše organizacije storilo vse korake v tem oziru tako v Ljubljani kakor tudi v Beogradu.

Glede vprašanja likvidacije pokrajinske uprave se društvo pridružuje popolnoma sklepu ožjega sosveta v Ljubljani.

Akcijski odbor in učiteljstvo. Razmotrivajoč vprašanje ali se naj učiteljstvo udeleži nameravanega štrajka solidarno z javnimi nameščenci je društvo iz raznih razlogov prišlo do zaključka, da se more akcijskemu odboru odzvati le na poziv poverjenstva UJU v Ljubljani. Ker vidimo, da akcijski odbor javnih nameščencev, ki pripravlja štrajk, ni enotna organizacija, da so železničarji razcepljeni na tri organizacije da so strokovne organizacije profesorjev in sodnikov krenile svoje pot, pozivljamo UJU, da poda v »Učit. Tovariša« tozadevno jasno mnenje, da zamore učiteljstvo širom dežele o priliki kake eventualne akcije zavzeti napram drugim nameščencem pravilno stališče.

Zanimivemu predavanju tovariša Gosaka »O teharskih plemičih« so zborovalci sledili z navdušenjem ter z glasnim ploskanjem izrazili svojo zadovoljnost.

Popoldne je priredilo društvo izlet v Bukovžlak pri Teharjih. Izletniki so se početka razveselili nad prekrasnim raz-

gledom, pozneje pa se v lepih postorih g. Sodina prav prijetno imeli in se zabavali.

Prihodnje zborovanje začetkom junija v Celju!

+ **UČIT. DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA** je zborovalo 9. maja 1923 v Kranju. V otvoritvenem govoru omenja g. predsednik Fr. Luznar tekoča stremjenja po regulaciji plač in v ginljivih besedah počasti spomin pokojnega dr. Iv. Tavčarja.

Tajniško poročilo je podalo kulturno bilanco stanovskega, šolskega in izvenšolskega delovanja vsega okraj. učiteljstva. Pohvalno je omeniti, da so posamni kraji visoko aktivni.

Blagajnikov referat je bil zadovoljiv. Skupnega imetja imamo 2992.57 Din. Na predlog pregledovalca računov gosp. St. Završnika se računi potrdi.

Sladkorna zadeva. Radi napada meščanskošolskega učiteljstva v Trzinu, naperjenega v »Slovincu« proti g. nadzor. V. Rusu, češ, da zločinsko zanemarija svoje dolžnosti v škodo učiteljstva, je zahteval g. nadzornik zadoščenja, g. Rojc pa je na podlagi uradnih dopisov dokazal, da niti g. nadzornik, niti okrajni šolski svet nista zamudila nikake prilike glede dobave sladkorja. G. Lajovic navaja nek dopis, ki poziva predstojnike uradov, da osebno dvignejo naročeno mmožino sladkorja pri centrali v Ljubljani. G. Rojc konstatira, da tega dopisa okrajni šolski svet ni prejel. (Jos. Lapajne izjavlja, da je po zborovanju — kot zastopnik učiteljstva — pregledal vlož. zapisnik okrajne šolskega sveta a da po Lajovcu navedeni dopis ni eksihibiran). Tajnik navaja, da je Lajovčev napad nadaljevanje občežnanega boja proti tov. g. nadzorniku in prebere zapisnik odboro ve seie ki se je na njej obsojalo njegovo nekolegijalno početje.

Predsednik pozove g. Lajovca, naj izvaja konsekvence, sicer jih bo moral odbor sam. Da se na društvenih zborovanjih preneha osebno prerakanje, je občni zbor pooblastil odbor, da glede Lajovca ukrene potrebne korake. Pri glasovanju se je odzval le en član, dočim so bili pri volitvi odbora — po listkih — razum 5 glasov — izvoljeni vsi prejšnji člani, le namesto Lajovca je vstopil tov. France Rant.

Odbor se je konstituiral sledeče: tov. Luznar, preds.; Rant, tajnik; Miklavčičeva, podpredsednica; Sepacher, blag.; Slaparjeva, Brtoncelj, Lapajne, odborniki.

Učiteljski konvikt. Tov. Vladimir Rojina poroča o stanju računa glede blokov. Zaostale listke je v najkrajšem terminu prodati, da se sestavi konečni obračun.

Delegati. Za pokrajinsko skupščino se izvolijo zastopnikom društva ga. Janja Miklavčičeva, Prošnarjeva Julka in Fr. Rant; na glavnem zborovanju UJU pa zastopa društvo tov. Jos. Lapajne.

Razsodišče: Luznar, Malenškova, Mihelčič.

Stalni konferenčni odbor: Sepacher, Lapajne, Miklavčič, Rant.

Referati. 1. Tov. Ed. Vidic poda krasno poročilo o Pirquetovem sistemu prehrane. Vsakemu zborovalcu je izročil pregledno tabelo o redilnosti posamnih živil. 2. Tov. Fr. Rant priporoča ustanovitev F. S. V odbor se izvolijo: preds. Rant; tajnica Malenškova, blagajnik Jak. Slapar; Stanko Završnik Jul. Povšnar, Rojc.

Jesensko zborovanje se vrši v prvi polovici septembra. Za referente se pri-glase Luznar (kavčuk) in Horvat (pedag.)

+ **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v sredo, 9. maja na 1. mestni deški osnovni šoli ob jako številni udeležbi. Po običajnem pozdravu predsednika poroča predsednik da se bodo od sedaj dalje vršila obvezna celodnevna zborovanja.

Nato je referiral tov. Anzulović Ante o temi: »Želudac i ideja vodilja«.

Tov. Novak je nato v obširnem referatu podal **moderni učni načrt risanja v osnovni šoli**.

Med predavanjem je došel na zborovanje Joca Jovanović, inšpektor v min. prosvete v spremstvu g. višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla. V kratkem nagovoru je g. inšpektor pozdravil navzoče zbrano učiteljstvo in izrazil veselje nad srečo, da vidi zbrano učiteljstvo pri delu za blagor naroda in procvit države, kljub slabim gmotnim razmeram, v katerih živi. Potem je odšel z g. Ganglom in z g. okr. šolskim nadzornikom Maks Hočevariem, ki je tudi posestil naše zborovanje.

Dalje je tov. Škulj France podal temeljne smernice jako važnega načrta,

kako bi učiteljstvo organiziralo obširno akcijo, da se vsem učiteljstvu nudi v slučaju smrti kakega člana čim izdatnejša gmotna pomoč. Ker je zadeva silno nujna in se tiče vsega učiteljstva, se sklene, naj se izdela natančen načrt in pravila te ustanove in naj se jih predloži letošnji pokrajinski skupščini UJU v Ptuj. V ta odsek izvoli tov. Škulj še gđc. Sodnikovo in tov. Friderika Repovša.

Pri slučajnostih se je poleg nekaterih internih društvenih zadev članstva največ obravnavalo gmotno stanje ljubljanskega učiteljstva. Sprejme se več sklepov glede nabave drv in nabave manufakturnega blaga za vse ljubljansko učiteljstvo.

S tem je bil dopoldanski dnevni red izčrpan in predsednik se zahvali vsem navzočim za veliko udeležbo in potrpežljivost in zaključil zborovanje.

Popoldne je učiteljstvo naredilo kratek pešizlet v Kleče. Tu si je ogledalo v družbi z ljubljanskimi učiteljskimi mestni vodovod. Tem potom bodi izražena še enkrat iskrena zahvala vsem gospodom, uslužbenim pri vodovodu, ki so z res požrtvovalno prijaznostjo razlagali delovanje posameznih strojev. Nato smo si še ogledali moderno urejene hleve in druga gospodarska poslopja v Klečah, a končno se je razvila nepriljubljena zabava na prijaznem gostilniškem vrtu, ki je trajala do mraka.

J. L.
+ **LOGAŠKI KROŽEK OKR. UČIT. DRUŠTVA** je zboroval dne 27. maja v Žirih. Kljub dolgi poti in kljub temu, da se je zborovanje vršilo koncem meseca je bila udeležba skoraj polmoštevilna.

Po poročilu odbora se je sklenilo sledeče:

1. Vsak naš član vzame »Stanovsko strokovno knjižico« izdano od UJU.

2. Odboru okrajnega učit. društva se priporoča da se naroči en izvod »Narodne Prosvete«.

3. Podružnice »Ferial, Saveza« učiteljskega krožka zaenkrat še ne ustanovi vsled čimdalje slabšega gmotnega položaja.

4. Noben član našega krožka ne prevzame mesta poročevalca o šolskih vrtovih, dokler bude to mesto samo častno.

5. Osrednji zvezi javnih nameščencev izrekamo svoje zaupanje in jo pozivljamo, da pride k delaniam. Isto naj po možnosti tudi skuša rešiti vprašanje fonda uradniških otroških zadrug.

Referati. Kako se nam obtežkočuje šolsko in izvenšolsko delovanje. Stvarno razmotrivanje tov. Požarja se sklene celotno poslati pov. UJU.

»O ocenjevanju učiteljstva« (ref. tov. Stegovce) vzame učiteljstvo po precejšnji debati z zadovoljstvom na znanje.

Slučajnost G. nadz. Punčuh poda v kratkih besedah kroniko logaškega okr. učit. društva, ki praznuje letos petindesetletnico svojega obstoja.

Pri skupnem obedu čestita v imenu zbranega učiteljstva tov. Hladnik okrajnemu šolskemu nadzorniku g. Leopoldu Punčuhu k 35letnemu učiteljevanju v logaškem okraju.

Sestanek se je vršil v znamenju stroge discipline — ni minul pa tudi brez smeha, za katerega je obilni meri skrbela gđc. Močnikova.

Popoldne pa se je odkril spomenik pok. tov. Božiču. K odkritju so prihili tudi domačini in učiteljstvo iz Trebij. V prekrasno zasnovanem govoru je okrajni šolski nadzornik g. Punčuh orisal pokojnika — njegovo tiho in vztrajno delovanje. Po govoru je zapelo zbrano učiteljstvo žalostinko nakar se je predsednik tam. krajnega šolskega sveta zahvalil za mnogobrojno udeležbo in materialno podporo za spomenik možu ki je vzgojil celo generacijo v Žirih.

+ **GORNJEGRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v Gornjem gradu dne 12. maja; razen ene članice so bili vsi prisotni. Posebni vzkliki radosti pa so zaorili po sobi ko je vstopil naš priljubljeni Ivan Kelc, ki je prišel iz svoje-ga »Tuskulak«, da se še z nami porazgovori in poveseli. Predsednik pozdravi navzoče, osobito Kelca ter predstavi tov. goste, ki so prišli v naš okoliš v službovanje, in sicer: Viktorijo Vuza iz Rečice, Šušteršičevo iz Ksaverija ter Metoda Požarja nadučitelja iz Bočne ki je prijavil pristop s svojo soprogo, ki je nameščena istotam k našemu društvu.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Dopisi. 1. Učit. gospodarska in kredit. zadruga pošila svoj letni zaključek v vpogled. Predsednik to našo gospodarsko podjetje tolo priporoča. — 2. »Ferialni Savez« pošilja pravila in vabilo. V

krajevni odbor F. S. so bili izvoljeni: Franjo Vajd, preds.; Milko Rainer tajnik; Justj Korbanova, blagajničarka; Joško Lekše, ekonom; odbornice: Anica Piano, Amalija Ločičnik Milena Konečnik; nadzornika računov: Alfred Žekelj in Vekoslav Weis. — 3. »Stanovsko-strokovna knjižica« UJU se odobri; nie prvi zvezek se razproda navzočim.

Pregledovalci šolskih vrtov. Navzoči so istega mnenja kakor stalni odbor za krški okraj, ki je podal svojo izjavo v 18. številki »Učit. Tov.«. Pristavlja se na se, da rabi učitelj voditelj v teh težkih časih šolski vrt v olajšanje svojega gospodar-skega stališča; so celo dobri voditelji kl odstopajo v tem oziru tovaršem zemljo, da si pripravijo potrebno za kuhinjo. V našem šolskem okolišu je tudi že več privatnih drevnic, kjer dobi ljudstvo potrebne sadeže; celo kmetski fantje si vzgojujejo po navodilih v šoli sami doma svoj drevesni pomladek. Zato je na naših šolah treba le toliko sadnega drevja, kar se rabi za pouk. Šolski vrtovi so na skrbno negovani.

Volitev delegatov za pokraj. skupščino v Ptuj. Predsednik V. Pulko namestnik V. Weis; del. Ivan Pušenjak, namestnik Ivan Dolinar.

Povereništvo Slov. Šol. Matice prevzame Milena Konečnikova.

Okrajno knjižnico na bodeta uredili in imenike sestavili Marica Veninšekova in Šušteršičeva.

Namesto predavanja smo si ogledali krasno prirodnoznanosko zbirko šole v Gor. gradu. — P.

+ **SVETOLENARŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 5. maja t. l. pri Sv. Anji v Slov. goricah s prav zadovoljivo udeležbo.

Tov. nadučitelj Mihael Lesnika je radostnega srea pozdravil na svoji šoli zbrane drage tovarišice želeč vsem najboljši uspeh in utis s tega lepega kraja 358 m visokega hriba kjer on že nad 30 let službuje.

Otvoritev. Predsednik F. Kranjc pozdravi vse navzoče, zahvaljujoč se jim za trud tega dalinega nekaterim 4 ure oddaljenega pota, posebno pozdravi vrie goste obmejne Zg. Radgončane; tov. nadučitelja K. Mavriča, tov. učiteljico M. Kovačec in tov. učitelja Ivo Kovačeca; čestita tov. I. Želu k imenovanju nadučiteljem v Apačah in njegovim gospoj na isti šoli, tov. F. Jakopca, ki je potrjen nadučiteljem na svojem mestu pri Mariji Snežni; nato poroča o raznih dogodkih zadnjih 2 mesecev, se zahvali za složno postopanje povodom volitev v višji šolski svet; omenja, da se CM. podružnice niso mogle do sedaj ustanoviti radi pomanjkanja denarnih sredstev, ker je učiteljstvo primorano se izogibati gostilnam; poroča o prodanih knjižicah o draginskih dokladah, katere so vsem iradnikom že za sam ljub živče silno potrebne, kaj pa še druge potrebščine. Prj vsem denarnem pomanjkanju so še zložili za prenos Judenburških žrtev 61 Din.

Tajniško poročilo je bilo odobreno po dopisu iz »Učit. Tovariša«. Vrtnarskim poročevalcem sta izvoljena tovariša Kranjc in Vobič. Ferijalni Savez — načelnik ravnatelj meščanske šole F. Šegula — je nabral lepo število udov.

Blagajniško poročilo je podala v odsotnosti tovariša Rado Kovačiča njegova gospa tov. Henrika s povdarkom da je nad polovico poravnane cele letnine. Predsednik pohvali blagajničarja za njegovo vneto delovanje in razno dopisovanje članom, poprosi pa te, da ga pridno podbiraio v njegovem neljubem poslu in ni pravilno, če mu kdo še greni lepe za-sluge za naše vrlo društveno blagajno.

Predavanje Tov. nadučitelj M. Lesnika je podal zborovalcem lepo sliko o razvitku Anovške šole, ki je narastla sčasoma v petrazrednico. Pod spretnim vodstvom vrlega rajnega tovariša Mihaela Mauriča, ki je na tej šoli deloval nad 25 let, je pridobil mnogo zaslug, da ga še dandanes visoko čislajo Anovčani, je bila sezidana ta lepa šola leta 1864. To zanimivo zgodovinsko podavanje so vsi s posebno pohvalo poslušali.

Nato je govoril meščanskošolski ravnatelj F. Šegula o uporabnih nalogah v računstvu na vseh stopnjah. Vrlemu tovarišu se je izrekla prisrčna zahvala za njegova trudapolna razmotrivanja.

Predlogi. Pred sklepom tekočega šolskega leta še enkrat zborujemo, sklep: pri Sv. Rupertu, Slov. gorice. Delegatom se izvolijo dosedanj kar se poroča poverjenstvu UJU.

Predsednik priporoča darovati 7% obveznice drž. investicijskega posojila Učiteljskemu konviktu v Ljubljani ali Učit. domt v Mariboru.

Obrambni vestnik.

KDO BRANI UČITELJSTVO NA SEVEROZAPADNI MEJI JUGOSLAVIJE.

Mariborska klerikalna lista »Slovenski Gospodar« in »Straža« ki zastrupljata s svojimi mnogotisočimi izvodi slovenski narod po načelu: »Le pridno po njih, mnogočesa mora obviseti«, ne podkopavata s svojimi lažnimi poročili samo vere v veljavo oblasti in države, temveč blatita na uprav hudoben način tudi ves učiteljski stan, da bi mu iz nizkih strankarskih ozirov vzela pred narodom spoštovanje in vero v njegovo pravičnost in človekoljubnost.

V svoji številki z dne 30. maja t. l. je pisal »Slov. Gospodar« pod naslovom »Šolske počitnice na kmetih«, rekoč: »... seveda učiteljstvo, ki zdi neomejeno komandira s šolo in z otroci, ni hotelo uslišati zahteve ljudstva. Nekako mlčnostjo so lani za en mesec odnehali, letos pa, kakor pravijo, se bodo počitnice začele že 28. junija...« »... vidi se iz tega, da nima učiteljstvo z višjim šolskim svetom vred nič sreča iz ozirov na kmeta in njegove potrebe...« Z ozirom na slabšolski obisk pa pravi: »... To je končni uspeh trmaste svojeglavnosti in brezobzirnosti liberalnega učiteljstva...« Tako se godi, če imajo vsa oblast nad šolo in otroci liberalni učitelji. Liberalno učiteljstvo se igra z otroci in ljudstvom, kakor mačka z miško s pomočjo Belgrada... zato so za centralizem, da bi lahko s pomočjo vlade neomejeno nad šolo in otroci proti volji staršev in ljudstvu komandirali...«

Dnevnik »Tabor« v Mariboru je odgovoril »Slov. Gospodarju«, da on namenoma natolcuje naše učiteljstvo, da si dobro ve da ni naučni oddelek pokrajinske uprave vprašal niti učiteljskih organizacij niti krajin in okrajnih šolskih svetov za tozadevno mnenje. Letos napada učiteljstvo, lani pa ni podučil krajin šolskih svetov, naj se pritožijo v 14 dneh na naučno ministrstvo, s tem bi dosegli zakonito odločljivo moč te naredbe, to se pravi, da bi se jim letos ne trebalo pokoriti in bi torej lahko imeli glavne počitnice še po starem, a ker je »Slov. Gospodarju« in »Straži« več do natolcevanja in obrekovanja, zato sta opustila ta poduk ter zdi pridno udrihata po učiteljski »Tabor« je končal z besedami, katere tudi mi podpisemo:

»Tako je, gg. Vi znate biti pač hudobni, znate to zadevo zlorabiti proti učiteljski, nečete na naroda prav podučiti. Glavni urednik teh dveh listov je duhovnik, ravnatelj tiskarne je duhovnik, dva duhovnika sedita v upravnistvu, vsi skupaj grešijo proti 8 božji zapovedi, ki prenovdnu vsako laž, obrekovanje, opravljanje krivo natolcevanje predrzno sodbo in podnihovanje. Zdi se nam, da storimo dobro delo, če vsem tem gospodom ponovimo da je v 8 božji zapovedi zapovedano resnico govoriti, odkritosrčnim biti v besedi in dejanju, bogatiati se za dobro ime svojega bližnjega in preklicati obrekovanje in opravljanje. Učiteljstvo je z vami vred poklicano, delati za pravost naroda, zato ga ne smete opraviati in natolcevat. To je naš odgovor glavnemu uredniku — duhovniku Golecu.

Vkljub temu odgovoru vrliga »Tabora« je »Slov. Gospodar« še naprej zlorabljal naredbo glavnih počitnic, valil je še naprej krivdo te naredbe na »brezobzirno učiteljstvo«, na kar mu je »Tabor« v številki z dne 21. junija t. l. v našem imenu odvrnil: »... toda tonzuram krog »Slov. Gospodarja« zaman kaj poiasnijuješ in dokazuješ. Ti katoliški gospodje pač hočejo v imenu svoje velike liubezni do bližnjega učiteljstvo pred narodom obrekovati, opraviati in sumničiti, ker vedo, da z lažjo za svoje nečedne namene več dosežejo, nego z resnico. Maziljenemu uredniku »Slov. Gospodarja« torej moramo iz velikega katekizma ponoviti besede: »Odpravi od sebe hudobna usta in opravljive ustnice naj bodo daleč od tebe! Preg. 4. 14.« Naše, po krivici napadeno učiteljstvo se naj toaži z upanjem, da se bode hudoba pri »Slov. Gospodarju« sama kaznovala.

Iz teh in raznih drugih napadov »Slov. Gospodarja« in »Straže« je razvidno, da je za učiteljstvo postala potreba stopiti v obrambo proti njeni hudobi na Koroški cesti v Mariboru. Ta hudoba je vsled tega, ker je njen odgovorni urednik V. Pušenjak kot državni poslanec nasproti sodišču tako dolgo imun, dokler ga imuni odsek državnega zbora ne izroči pri sodišču, za njegovim hrbtno varna.

V javnem mnenju je postal list »Tabor« naš zagovornik, a ker izhaja »Slov. Gospodar« najmanj v 6krat večjem šte-

vilu, ne more »Tabor« sam parirati stoglavemu črnemu zmaju, zato bode treba stanovsko obrambnemu odseku UJU oskrbeti vseobčno pooblastilo, naj nastopa vsele proti vsakemu listu na račun UJU, ki bode učiteljstvo obrekoval oziroma žalil.

Po drugi strani pa nastaja potreba, naj se učiteljstvo med seboj tako organizuje, da ne bode nobena učna oseba več prestopila praga v blag organizacije črne zmaja. »Slov. Gospodar«, »Straža«, Cirilova tiskarna in trgovina s papirjem, tiskovinami, knjigami itd. v Mariboru, so otroci enega očeta — klerikalizma, so pod enim skrbstvom — konzorcija. Ta konzorcij vzdržuje oba lista, tiskarno in trgovino. Učiteljstvo iz dežele in mest ter meščanskih in srednjih šol hodi pridno v to trgovino kupovat ne samo za sebe, temveč tudi za šole, vse zasebne in šolske potrebščine ter pomaga s tem gmotno pesti korobač, s kojim vihti po naših hrbitih duhovnik Golec in njegovi pomočniki — žalibog je med njimi tudi bivši učitelj Gmajnar, od katerega želimo, če že nima toliko moči, da bi zabranil v uredništvu napade na svoj bivši stan, naj bi si našel sčasoma drugod pošten kruh.

Na severozapadni meji Jugoslavije brani za sedaj učiteljstvo samo list »Tabor« učiteljstvo samo pa ni doslej storilo skoro ničesar v svojo obrambo, ker je menda krivega mnenja, da je najbolje vse izbruhe duhovniškega sovražstva do nas ravnodušno prezirati ter ponižno molčati in poljubovati s svojo gmotno podporo — »farški korobač«.

»Kdor hoče doseči mir, mora iti v boji!«

Dalje naj v ti zadevi govori stanovski obrambni odsek, delegacija in pokrajinska skupščina.

Iz Jugoslavije.

+pov. Pokrajinska skupščina v Ptuiju. Izkaznice za vožnjo Ptui se dobe pri predsednikih društev oziroma osebno v pisarni Strokovnega tajništva. Ponovno opozarjamo na klavzulo, ki jo mora po odredbi železniškega ravnateljstva imeti vsak na izkaznici in ki se glasi: »Z odlokom št. 1089 — II. 23. obrat, ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen potniških vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptujja in nazaj v času od 4.—13. julija 1923.« To klavzulo naj vsakdo sam pripiše na izkaznico. Popust je dovoljen na ta način, da kupi vsak udeležene pri vstopni postaji celo enosmerno vožno karto, ki je veljavna tudi za povratno vožnjo. Prekinjenje vožnje ni dopustno. — Delegati naj pridejo na skupščino že z dopoldanskim vlakom, ker morajo sodelovati v odsekih in na delegaciji. — Vsak udeležene naj se takoj pri prihodu v Ptui javi pri pripravljalnem odboru, ki posluša permanentno v deški osnovni šoli na Srbskem trgu nasproti okrajnemu glavarstvu. — Pojektiran je izlet v Halozce. Žal je, pripravljalni odbor odstopil od izleta v Jeruzalem, kjer bi izletniki imeli priliko spoznati enega najlepših predelov naše ožje domovine.

— Sotrudnike »Učiteljskega Tovariša«, ki bi želeli za priliko kongresa UJU prispevati za posebne izdaje lista, prosimo da nam prispevke pošljejo že prej.

— Člani poverjenstva UJU v Ljubljani, ki se udeležijo kot delegati ali gostje kongresa UJU dne 5., 6. in 7. avgusta v Ljubljani, naj se prijavijo do 15. julija poverjenstvu UJU v Ljubljani in svrhu evidence glede prenočišč in prehrane. Ker bo udeležba velika pozivamo članstvo na točnost in disciplino.

— Zveze vlakov za pokrajinsko skupščino v Ptuiju.

Odhod iz:					
Maribora	5:25	8:32	16:5	21:10	4—
Zidanega mosta	1:30	7:6	13:51	19:35	1:48
Ljubljane	23:52	5:28	12:10	17:55	0:32
Zagreba	22:76	—	9:34	16:31	22:46
Prihod v Ptuj	6:47	9:52	17:19	22:24	4:42
Zagreba preko Zagorske proge	4:25	11:40	16:45		
Varaždina	3:12	6:57	14:37	17:43	22:4
Kotoribe	1:10*	6:30	14:30	19:40	23:14
Čakovca	3:51	7:36	15:36	21:20	23:59
Prihod v Ptuj	5:5	8:46	16:46	22:53	0:50
Iz Ptujja proti Čakovcu	4:43	6:53	9:56	17:22	22:26
Iz Ptujja proti Pragerskem	0:51	5:7	8:50	16:51	23:3

* Samo ob nedeljah.
Debel tisk je brzovlak.
* Izkaznice za polovično vožnjo veljajo samo za potniške (osebne) vlake.

— Člani ljubljanskega in okoliškega društva naj prdejo po izkaznice za Ptuj v pisarno strokovnega tajništva.

Na državnem konservatoriju v Ljubljani sta napravila naša tovariša Josip Brnobič in Zdravko Svikiaršič iz glasovira, gosli in solopetja kot glav-

nih predmetov državni izpit z odliko. — Vrlima tovarišema iskreno čestitamo!

— Celjsko učiteljsko društvo se izreče proti vsaki redukciji učiteljstva, ker bi se na ta način le reducirali razredi. Če se pa le izvaja reduciranje učiteljstva, naj se v prvi vrsti reducira nekvalificirano osebo, v drugi vrsti pa učiteljice, ki so omožene z neučitelji.

— Maturanti mariborskega učiteljskega iz leta 1880. in 1881. vsi na krov in pridite 7. julija t. l. k našemu sestanku v Ptuj! — Tovariške pozdrave Ant. Porekar nadučitelj.

— Novo izrebane številke književne tombole Jugoslovanske Maticice so: 80, 82, 57, 40, 74, 81, 7, 12, 90, 10, 48, 83, 62, 68, 6, 65, 85, 18, 51, 71, 47, 67, 86, 9, 88, 37, 63, 60, 28, 89, 70.

— Okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico se je vršila v soboto, dne 23. junija 1923 v Mestnem domu v Ljubljani. Predsednik konference okrajni šolski nadzornik Andrej Rapè, je ob 9. uri otvoril konferenco. Tov. g. nadzornik se je preko spomina vseh živih spominjal vriega tovariša Josipa Berganta iz Grosupljeva, katerega ni več med nami. Nadalje se je spominjal g. nadzornik vrlega tovariša ljubljana nadučitelja Janka Žirovnika, ki praznuje letos 50letnico svojega delovanja. Nato povzame besedo g. predsednik okrajnega šolskega sveta dvorni svetnik dr. Ferjančič. Sporoča, da je pravkar prejel ukaz v »Najvišjem odločevanju« nadučiteljev Janka Žirovnika in Trošta Ivota iz Tomišlja, z redom Sv. Save V. St. Z veseljem je obvestil o tem odločevanju oba odlikovanca in konferenco ter jima je nato pripel visoki odločevanju. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika je bilo globoko vsestransko dovršeno. G. nadzornik je pokazal, da pozna vrline učiteljstva, pozna težkoče, s katerimi se ima boriti naš stan. Pokazal je, da ve ceniti trud učiteljstva, ki vrši v polnem obsegu svoje delo. Z iskreno hvaležnostjo v svojem srcu je sprejel učiteljsko poročilo tov. g. nadzornika, ki nam je vedno le vsestransko najboljši prijatelj in tovariš. Nato so sledila poročila poročevalcev. O temi »Kako poglabljaj učit., edinstvo Slovencev s Srbi in Hrvati v šoli in izven šole?« je poročal izčrpano in temeljito tov. nadučitelj Mikuž Val iz Brezovice. Tov. Alojzij Novak, meščanski učitelj v Ljubljani je poročal o »Risanju na osnovni šoli«. Poročilo je bilo vsestransko dobro zamšljeno, polno praktičnih navodil, katere bode učiteljstvo prav dobro uporabljalo pri pouku. Risi, izgotovljene na osnovni šoli v Mostah, so pokazale kako lep uspeh se doseže potom podrobnega učnega načrta, ki ga je sestavil tov. poročevalec. O temi »Katero knjigo ved. vsebine sem prečital, kako jo bom uporabljal pri pouku in vzgoji«, sta poročala tov. Perovšek iz Rakitne ter tov. Marica Flegova, učiteljica srbohrvaščine na osnovni šoli pri D. M. v Polju. — Obe poročili posebno zadnje v srbohrvaščini, ste bili sprejeti z dolgotrajnim odobravanjem. Nato so se izvršile volitve v knjižnični in stalni odbor ter poročevalce šolskih vrstov.

— Zborovalce v Ptuiju opozarjamo na razstavo deške meščanske šole v Mariboru, ki obsega vse šolsko delo. Razstava kaže velikanski razvoj meščanskih šol in je za vsacega učitelja velepoučna. Posebno omenjamo deška ročna dela, ki so tu prvičrat sistematično razstavljena. Naj bi čimveč zborovalcev iz Ptujja napravilo kratko pot v Maribor da ogleda to razstavo ki je prav iz tega vzroka otvorična do 8. julija.

— Kateri učitelji bi hoteli ali sam ali tudi z družino preživeti čas velikih počitnic v Zagrebu, naj odstopi v zameno svoje stanovanje na deželi. Tozadevne oglase je poslati na gđ. Slavco Popović, Zagreb — Preradovičeva ul. 25.

— Državno žensko učiteljsko v Ljubljani je šlo v preteklem šolskem letu 190 gojenk. Šolsko leto se je zaključilo 28. junija s sledečim uspehom: prvi red z odliko je dobilo 67, prvi red 112, ponavljalni izpit pa 6 gojenk. Zaostala ni nobena. Vseh 53 gojenk IV. letnika se je udeležilo zrelostnega izpita z že znanim uspehom. Istočasno se je zaključilo šolsko leto tudi na dekliški vladnici in v otroškem vrtcu.

— Ferijalni Savez. Ljubljanski člani(ice), ki so vložili zaradi Djačkih legitimacij, naj jih dvignejo v pisarni Strokovnega tajništva.

— Književnost in umetnost. — k Letno poročilo I. mestne deške šestrazredne osnovne šole v Ljubljani v šolskem letu 1922/23. Sestavil ravnatelj

Jakob Dimnik. Vsebina: Prva jugoslovanska kraljica. — † dr. Ivan Tavčar. — Učiteljski zbor. — Imenik učencev. — Kronika. — Posebno primerne za mladino so anekdote iz časa bivanja kralja in kraljice v Sloveniji. Posebno zadnja »Kralji Aleksander I. pri deželnem cestarju, Jož. Šmucu na Malem Ločniku pri Turjaku« zelo ugaja.

Polemika.

BODIMO RESNI.

(Odgovor.)

Ker se utegne zgoditi da še kdo kaj citira iz mojega »pisma«, sem primoran ugotoviti da slovniških in drugih pogreškov nisem zakrivil jaz.* To velja tudi za stavek, ki ga je postavil tov. Šega na čelo svojega članka.

Kaj drugega odgovarjati na ta članek ne čutim povoda, kajti pri nadaljevanju bojnih metod pri katerih se človeku pripeti da celo sam sebe obglavi, bi bilo nazadnje preveč mrtvecev in nikogar ki bi se veselil zmage. Naj se tov. Šega v prihodnje v svojih kritikah ne poslužuje staroveškega plurala maiestatis, ki zavaja k mnenju da govori kot oficiozus »Učit. Tovariša«, in rad, zelo rad ga pustim pri miru.

Da je tov. Šega tudi za akademsko izobrazbo učiteljstva jemljam na znanje, iz njegove kritike pa tega seve nisem mogel sklepati. Kako to svoje stališče spravi v sklad z nazori dr. St. Rapèta, je njegova stvar.

Pod poglavjem: Bodimo resni! pa se bo dala ko bodo enkrat vse nušice izstreljene zapisati še marsikatera pametna beseda o potrebi, da se v stanovski politiki osamosvojimo od tradicij tujega izvora in delamo po svoji pameti.

R. M.

* O p o m b a: Dragevolje ugotavljam, da je v navedene članke prišlo nekaj napak, ki so tehniškega značaja. Tako n. pr. se je vrnila v list napaka »narodnega telesa« namesto »narodnega etosa«. Ker uredništvo ne oravnava zaradi nedostajanja časa korekture lista obsebumevno tudi ne nosi tozadevno odgovornosti.

Naša gospodarska organizacija.

VABILO

k rednemu občnemu zboru društva »Učit. samopomoč« ki se bo vršil dne 8. julija 1923 ob pol 8. zjutraj v risalnici »Mladike« v Ptuiju s sledečim vzporedom:

1. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev.
2. Predlogi iz odbora in nadzorstva.
3. Volitve.
4. Slučajnosti. Odbor.

NB.: Če bi občni zbor ob pol 8. uri ne bil sklenčen se skliče čez pol ure drugi, ki je sklenčen pri vsakem številu navzočih društvenikov (§ 12. društvenih pravil).

—g Učiteljstvo mariborske oblasti ponovno opozarjamo da se vrši občni zbor »Učit. doma v Mariboru« v Ptuiju ob priliki zborovanja UJU, in sicer dne 8. julija 1923 točno ob 8. uri zjutraj v prostorih kjer se bode vršila glavna skupščina.

—g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918). 6. izkaz. 123 Din: Prudič Ana — Cerknica. Vrla tovarišica je zapisala na kuponu poštno nakaznico: »Pošiljam znesek 123 Din za rezervni sklad od učiteljstva iz Grahovega, Igvasi in Cerknice«. Prav tako tudi! Hvala! Gotovo pa je znano, da ima v vsakem okrajnem učiteljskem društvu tov. predsednik naše poštno položnice. 10 Din: Alojzij Račič — Ljubljana. Današnji izkaz 133 Din Prej izkazanih 3277 Din. Skupaj 3410 Din. — Ivan Petrič. Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Po sklepu lista.

DRUGA IZJAVA MINISTRA PROSVETE V ZADEVI PRAGMATIKE.

Potek naše zadeve, ki jo omenjamo v uvodniku, se je obrnil nam v prid. »Narodna Prosveta« poroča v 49. številki sledeče:

G. minister prosvete je izjavil, da je prevladalo v vladi in v klubu skupščinske večine mišljenje: da je treba z novim uradniškim zakonom hkrati rešiti materialno vraščanje vseh državnih uradnikov, izvemšji oficije. Z ozirom na to se bodo, plače učiteljev kakor vseh ostalih državnih uradnikov regulirale s tem zakonom.

G. minister hoče osebno delovati na to. Da bodo učiteljske plače napram državnemu uradništvu s fakultetno izobrazbo v razmerju 3 : 4, kakor je to v spomenici UJU utemeljeno.

Člen 224., kateri ruši stalnost in pravico stalnosti po dekretu in oddaji potom razpisa, vsekakor ostane. G. minister je izjavil, da bo on skrbel za to, kolikor je v njegovi moči, da bodo učitelji najmanj deležni neprijetnosti te določbe. Delovati hoče na to da se v radikalnem klubu ventila vprašanje postavljanja učitelstva po ukazu in je že minister za izjednačenje zakonov. G. Trifković, izjavil, da je voljan na to pristati.

»Narodna Prosveta« prinaša v tem oziru poseben apel na učitelje-poslance, ki pripadajo skupščinski večini.

+pov. Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj.

XXXII. Logaško društvo. Delegati: 93. Punčuh Leopold — Gor. Logatec. 94. Stravs Karol. 95. Škubic Jakob — Grahovo. — Namestnice: 91. Vilarjeva Marija — Igavas. 92. Likarjeva I. — Rakelj. 93. Medičeva M. — Cerknica.

+pov. Samopomoč ima svoj občni zbor v nedeljo 8. junija v Ptuj, in sicer v Mladki. Člani, ki pridejo na skupščino, naj se ga udeležijo polnoštevno.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ KAMNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v sredo, dne 16. maja 1923 v šolskem poslopiju v Jaršah ob udeležbi 50 članov in članic.

Отворitev. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče. Omenil je med drugim, da pogreša še mnogo tovarišev, ki bi se lahko udeležili učiteljskega zborovanja. Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobril. Nato je tovarišica blagajničarka imenoma navedla vse one, ki še niso poravnali članarine.

Predavanje. Druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Ernesta Tirana iz Moravč »O vzgoji značaja«. V imenu vseh se je tovariš predsednik zahvalil predavatelju ter izrazil željo, da bi tovariš Tiran priobčil zanimivi referat v »Popotniku«.

Slučajnosti. Društvo je na predlog tovariša Germeka sklenilo opozoriti vse one tovariše in tovarišice ki službujejo onkraj Kamnika, in sicer v Špitaliču, Zgornjem Tuhiniu, Šmartnem in Št. Gortardu naj se letno vsaj enkrat udeležijo učiteljskega zborovanja, in sicer onega v Kamniku. Nadalje naj se, ker se vsled oddaljenosti ne morejo redno udeleževati zborovanj, ustanove svoj učiteljski krožek. Zborovani tega krožka se bodo po možnosti vedno udeleževali sosedno tovarištvu.

Predlogi. Okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku se sporoči da je društvo predlagalo naj se v ponavljajni šoli opusti pisanje dnevnika. UJU poverjeništvu Ljubljana naj se sporoči da je društvo predlagalo, naj bosta dnevnik in tednik pri vsakdanji šoli združena.

Nadalje se sporoči UJU poverjeništvu Ljubljana, naj se na merodajnem mestu informira o sledeči stvari: Na neki šoli v okraju se je pri nadzorovanju podpisal krajni šolski nadzornik na uradne spise. Prosimo da se naše društvo obvesti, ako ima krajni šolski nadzornik pravico isto storiti.

Društvo je nadalje predlagalo, naj se odlok pokrajinske uprave, oddelek za prosveto in vero z dne 27. februarja 1923, št. 763 izpremeni v toliko da naj bo prispevek za nabavo učil in za pomnoževanje knjižnic desetkrat večji od vsote, ki je navedena v imenovanem odloku. Ta predlog se pošlje UJU poverjeništvu Ljubljana, naj na merodajnem mestu posreduje, da se ta predlog izvede.

Zaključek. Društvo je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje meseca junija v Kamniku.

H koncu se je tovariš predsednik zahvalil zborovalcem in predavatelju ter zaključil zborovanje.

+ UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO je zborovalo dne 24. maja t. l. v deški meščanski šoli.

Tov. predsednik otvori zborovanje in pozdravi navzoče. Poroča o ogledu vrtnarije g. Džamonije in o prihodu slusateljev viš. pedagog. šole v Zagrebu. Nato prečita došle dopise.

Volitev delegatov: Za pokrajinsko skupščino v Ptuj so bili izvoljeni za delegate tovariša Tomažič, Malenšek in tovarišica Mlinarič, za namestnike tovarišici Tomažičeva M. in M. Bračičeva in tovariš Brumen. Za predsednika Klemenčič — namestnik tov. Vodenik, Za časnikarski odsek tov. Hren, za odsek učiteljskihnikov tov. Kožuh.

Za glavno skupščino v Ljubljani sta bila izvoljena za delegata tovariša Hren in Klemenčič, za namestnika tov. Tomažič in tovarišica Azmanova.

Tov. Tomažič predlaga naj se predlogi za skupščino pošljejo odboru, da bo o njih razmotrival in jih odposlal.

Tov. Hren predlaga da se k dotični seji povabi tudi tovariše(-ice), ki se zanimajo zato. Predloga se sprejmeta.

Sledilo je predavanje tov. Klemenčiča: »Domoznanstvo v ožjem in širšem pomenu«. Navzoči so z zanimanjem sledili predavatelju ki je podal mnogo lepih misli in uvaževanja vrednih mlogičev tičočih se pouka v domoznanstvu.

Slučajnost: V »Akcijski odbor« sta bila izvoljena tov. Cibic in Malenšek.

Sklepe se, da napravi društvo izlet v Št. Lj. Po zborovanju je imel sestanek odsek »Ferijalnega Saveza«, kjer je poročal tov. Pirč.

+ UCITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO je zborovalo v soboto dne 2. junija 1923. Udeležba je bila prav dobra kajti zbralo se nas je nad 100 stanovskih tovarišic in tovarišev.

Predsednik društva je tobo pozdravil navzoče posebej še g. vseučilišnega profesorja dr. Fr. Webra, ki je nadaljeval svoje predavanje o »Moralnem dobru in zlu«. Temeljito globoko zamišljeno predavanje je sprejelo učitelstvo z dolgotrajnim odobravanjem in s srčno zahvalo predsednika.

Nato je poročal predsednik o društvenem delovanju v preteklem letu. Članov ima društvo 131: določila se je članarina za leto 1923. Nekateri člani so plačali že društveno članarino, drugi polovico: par članov še dolguje članarino za leto 1922. Društvo ima deficit, to pa vsled izdatkov stroškov za delegate povodom zborovanja v Sarajevu; ta dolg se bode poravnal s članarino. Pregledovalca računov tovarišica Antončičeva in tov. Smole iz Borovnice sta pregledala račune in našla iste v popolnem redu. Nato je poročal predsednik o važnejših dogodkih na šolskem in prosvetnem polju. Bodril je učitelstvo k vztrajnemu delu, priporočal še posebej »Slovensko Šolsko Matico« katere člani naj bodo vsi učitelji in vse šole. Ker je okraj prevelik za enega samega poverjenika obdrži sedanjega poverjenika severni del okraja notranjski del pa prevzame tovariš Vuk iz Vrhnike.

Sledila je volitev novega odbora. Predsednik je omenjal, da nove izvolitve nikakor več ne bode sprejel. Letos praznuje že 50letnico učiteljevanja ter bi si rad malo odpočil. Rad bode pomagal tudi vnaprej društvu ter mu stal ob vsaki priliki kakor do sedaj, na strani. Novi odbor je bil voljen na predlog tovariša Breganta sledeči: predsednik: tov. Korbar Avgust, podpredsednik: tov. Trošt Ivo; tajnik: tov. Mihelič Viktor; blagajničarka: tovarišica Golobova Adela; odborniki: Arnšek Ivan, Urbančič Anton, Marcarol Ivan.

Delegatom za skupščino so bili izvoljeni: tov. Mihelič Viktor, tovarišica Sekula Martina, Arnšek Ivan; namestnikom pa: Trošt Fran. D. M. v Polju, Einskieler, Št. Jurij Pavletič.

Pri slučajnostih se je oglašil tovariš Trošt Ivo. Slavil je predsednika tov. Janke Žirovnika, ki obhaja letos 50letnico svojega delovanja. Vrli, dolgoletni predsednik je neumorno deloval za prospeh naroda in za prospeh ljudskega šolstva. Posvetil se je z vso vsmo in ljubeznijo učiteljskemu stanu, kajti vedel je, da je učiteljski stan najvažnejši med vsemi stanov. Živel je vedno šoli, svojemu stanu, svoji domovini, narodu in mladini kot najboljši oče. Mi ki smo delovali z njim, vemo kaj nam je bil naš predsednik, dobro vemo ceniti njegove zasluge za slovensko učitelstvo in za naš narod. Preboleti je moral mnogo krivic: a ravno te in njegovo neumorno delo so vodile ono veliko ljubezen, s katero se ga oklepamo še posebej danes, ko slavimo 50letnico njegovega delovanja. Predlog tov. Trošta, naj se imenuje tov. Žirovnik prvim častnim članom našega društva, je zbranó učitelstvo sprejelo z dolgotrajnim odobravanjem katero dolgo časa ni poleglo. — Ginjen se je naš vrli predsednik zahvaljeval zbranemu učitelstvu, ki ga je

imenovalo prvim častnim članom društva. Obljubil je, da bode še tudi naprej deloval z vsemi svojimi močmi v prospeh delovnega slovenskega učiteljstva, našega vrnega naroda in naše lepe, večne Jugoslovanske domovine. — Našemu vrlemu jubilarntu, odličnemu našemu predsedniku, še na mnoga leta.

+ RADOVLJIŠKO OKRAJNO UCITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 9. t. m. na Bledu. Vkljub neznosni draginji se je zborovanja udeležilo 45 članov. V pozdravu pojasni tov. predsednik tudi razmere v akcijskem odboru in o svojem stališču do njega.

Predavanje: Tov. Schiffrer poroča o Jovanovičevem referatu »Temelji UJU« in stavi tozadevne predloge. Po poročilu bi se lahko razvila temeljitejša debata nego se je.

Delegati. Za pokraj. skupščino v Ptuj sta bila izvoljena: 1. Leopold Baebler; namestnica: Poldi Jeglič-Breznica. 2. Egidij Schiffrer; namestnica: Mara Petrovič — Bled. Za glavno skupščino v Ljubljani pa: 1. Ivan Šega — Jesenice; namestnica: Pavla Semen.

Slučajnosti: Tu se je sklenilo, da se na okrajni učiteljski konferenci, ki se vrši 20. t. m. volita zopet stari knjižnični in stalni odbor.

Glede Ferijalnega Saveza se učitelstvo izjavi da se letos ne interesira za njegove olajšave, ker so dovoljene le skupinam po 5 oseb.

Radi volitve poročevalcev na okrajni konferenci je društvo zavzelo svoje stališče.

Tov. Ivan Šega predlaga, da naj učitelstvo vložil na merodajno mesto protest radi nameravane ukinitve meščanske šole na Jesenicah. Nasprotno naj se otvori tudi 4. razred.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu J. L. — K.: Vaš dopis smo poslali avtorju, ker v listu mu ne moremo dajati »slovnških lekcij«. Se pa tudi ne strinjamo z Vašimi izjavami.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj dečo! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

V korist „Jugoslovanske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in ceanike, kateri se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Račun UJU poverjeništvu Ljubljana za l. 1922.

Prejemki.	Denarni promet.		Izdatki.		
	Din	p			
1. Račun blagajne	20298	94	1. Račun tiskarne	108539	50
2. Račun članarine in naroč.	155218	07	2. Račun nagrad	10991	46
3. Račun inseratov	3719	17	3. Račun popotnik	9153	30
4. Vplačila strank po tiskar.	122	—	4. Račun poštnine	10980	82
5. Račun naložb	16000	—	5. Račun tiskovine	3511	70
6. Račun obresti	350	—	6. Račun udnine centr. Beograd	9634	80
7. Volilo Hran. in pos. Učit. konv.	150	—	7. Prehodna izplačila	7602	50
8. Prehodna vplačila	3182	—	8. Račun naložb	20500	—
			9. Račun posojil	16500	—
	199040	18	10. Gotovina blagajna 31. dec 1922	1626	10
				199040	18

Bilanca za dne 31. decembra 1922.

Aktiva.		Bilanca za dne 31. decembra 1922.		Pasiva.		
	Din	p	Din	p	Din	
1. Gotovina koncem leta 1922			1626	10	1. Račun tiskarne:	
2. Naložbe:					a) Učiteljski tovariš	11676
a) Hraniln. in posoj. Učit. konv.	12671	64		b) Popotnik	562	
b) Kmetška posojilnica	652	50		2. Odpis knjižnih terjatev	39837	
c) Poštna hraniln. Dunaj	377	39		3. Račun „Zvončka“:		
d) Deleži	2287	50		Primankljaj	53171	
e) Čekovni račun	12532	87	28521	90		
3. Posojila zavodom			16500	—		
4. Vrednostni papirji			5000	—		
5. Inventar			15	—		
6. Izguba			53584	31		
			105247	31		

Luka Jelenc, poverjenik l. r.

Bogomir Fegic, blagajnik l. r.

Račun pregledal in v redu našel dne 30. junija 1923.

Zdravko Kovač, l. r.

Proračun UJU poverjeništvu Ljubljana za upravno leto 1924.

Predmet	Stroški		Dohodki	
	Posamez.	Skupaj	Posamez.	Skupaj
1. Učiteljski tovariš:				
a) Tisk lista	101587			
b) Poština	7795			
c) Naslovi	3500	112882		
2. Popotnik:				
a) Tisk lista	37584			
b) Poština	2000			
c) Naslovi	1500			
d) Nagrada uredniku	1000			
e) Nagrada sotrudnikom	3500	45584		
3. Uprava listov (Učiteljski tovariš, Popotnik, Zvonček)		6000		
4. Nagrade:				
a) Poverjeništvu	3000			
b) Tajništvo	1000			
c) Blagajništvo	1000			
d) Uredništvo	1000			
e) Potnine k sejam in skupščinam	12000			
f) Poština in tiskovine	1500	19500		
5. Članarina centrali v Beograd:		15000		
6. Članarina:				
a) 2200 članov á 80 Din			176000	
b) 160 " 20 "			3200	
c) 90 " 40 "			3600	182800
7. Inserati:				10000
Naročnina Učiteljskega tovariša in Popotnika:				6500
Skupaj		198966		199300
Dohodki		199300		
Stroški		198966		
Prebitok		334		